tarei lui Pozzebon că mă numeam Thompson şi că doream să-l sune pe şeful ei acasă şi să-l roage să se uite în cutia de scrisori, deoarece îi lăsasem un mesaj special. L-a sunat şi Pozzebon a găsit în cutia de scrisori dinamita. A chemat poliţia.

Două zile mai tîrziu, am sunat compania Pozzebona şi am vorbit din nou cu secretara.

— A primit dl. Pozzebon mesajul?

Femeia, speriată şi evident foarte tulburată, încercă să-mi răspundă, bîlbîindu-se.

— Da, a p-p-primit mesajul.

— Bine. Spune-i atunci că ar fi bine să-şi plătească datoriile, dacă nu vrea ca data viitoare să-i arunc în aer maşina.

I-a transmis mesajul şi probabil că Pozzebon le-a plătit datoria. Ei mi-au dat o mie de dolari şi mi-au spus că urma să mai îmi dea. N-am mai primit alţi bani, dar ştiam că sînt răi de plată.

Jafuri, explozii, bătăi, ameninţări, erau, de acuma, treburi de rutină. Dar, în decembrie 1976, fraţii Commisso au schimbat obiceiul. De data asta era vorba de crimă.

Beton sau ciment, ţevi sau ipsos, instalaţii electrice sau mecanice — în orice ţinea de industria construcţiilor îşi băgaseră mîna fraţii Commisso şi prietenii lor din Mafia calabreză. Şi mîna asta era vîrîtă adînc şi apuca din plin fie prin ameninţări, fie prin contracte frauduloase.

Michele Racco, Paul Volpe şi oamenii lui, clanul lui Lupino din Hamilton, fiecare îşi avea partea lui.

Infiltrarea gangsterilor în industria construcţiilor, unii dintre ei membri ai Mafiei, luase o amploare atît de mare, încît fusese numită o comisie specială de investigaţie condusă de judecătorul Harry Waisberg.

În această industrie, avuseseră loc foarte multe explozii şi răniri pe care comisia le-a analizat mai bine de un an, făcînd un raport de 770 de pagini. Asta se întîmpla în 1974.

Investigaţia şi raportul nu aduseseră însă nici o dovadă evidentă în legătură cu activitatea lui Racco şi Commisso în domeniul construcţiilor. Şi asta, probabil, pentru că poliţiştii ştiau foarte puţin despre Mafia calabreză, în vremea aceea, şi ştiau şi mai puţine lucruri despre fraţii Commisso.

Fraţii Commisso erau tineri pe-atunci. Nu ajunseseră încă să conducă un clan care să se impună printre celelalte bande din Long Island şi Columbia Britanică.

Pe atunci, foarte cunoscuţi pentru atacuri şi explozii, pentru ameninţarea antreprenorilor şi pentrtu infiltrarea în sindicate, erau conducători ca Paul Volpe, Nastale Lupino şi reprezentanţii clanului lui Stefano Magaddino din Buffalo.

Cînd am început să lucrez pentru fraţii Commisso, am aflat, în scurt timp, că una din sursele lor principale de bani provenea din industria construcţiilor. Cred că storceau mai mult din această industrie decît obţineau din traficul cu heroină, şi, oricum, era o afacere mult mai puţin periculoasă.

Ei aveau o mulţime de modalităţi de a face bani în construcţii. Stabiliseră o lege, foarte rentabilă, conform căreia orice antreprenor depindea de ei pentru strîngerea datoriilor. Făcînd apel la lege, oricăruia dintre ei i-ar fi trebuit cîţiva ani să-şi adune banii. De fapt, antreprenorii, de cele mai multe ori, dădeau faliment aşteptînd ca legea să le rezolve cererile şi să-i facă să intre în posesia drepturilor lor. Chiar dacă instanţa grăbea procedura, în favoarea antreprenorului, deseori acesta descoperea că cel cu care încheiase afacerea avea zeci de corporaţii, şi corporaţia cu care încheiase el contractul dăduse, între timp, faliment. Datornicul îşi transfera, pur şi simplu, banii din contul unei corporaţii în contul alteia.

Această situaţie îi favoriza pe cei care, ca şi fraţii Commisso, deveneau „agenţii de colectare" pentru antreprenori. Pentru o cotă parte din suma datorată, fraţii Commisso colectau banii fără să mai fie nevoie să se izbească de procedurile legale.

Să luăm, de exemplu, un antreprenor X — să-i spunem constructorul X. Pentru a-şi realiza proiectul, el încheie la rîndul său contracte cu alţi antreprenori specializaţi în instalaţii electrice, ţevi, zidărie. Dl. X le promite acestora că o să le plătească aproximativ 300 000 de dolari pentru lucrările pe care urmau să le efectueze.

Acum, cel care a făcut partea electrică vine la dl. X şi îi spune: „Dă-mi banii". Dl. X nu are bani gheaţă, aşa că îi spune: „Te plătesc mai tîrziu". Dar şi el la rîndul său are de plătit lucrătorii şi materialele. El intentează, atunci, proces ca să-şi recupereze banii. Poate în 2—3 ani să-şi ia banii — sau poate nici atunci. Între timp, dl. X a folosit cei 300 000 de dolari ai antreprenorului răspunzător de partea electrică şi alte sume provenite de la cei care se ocupă de zidărie şi ţevi, investindu-i în alte proiecte care-i aduc un profit mai mare.

Acesta era sistemul. Fraţii Commisso au ştiut însă să scoată bani din asta. Acum antreprenorul se duce la prietenul său care are de-a face cu Mafia, care-i ştie pe fraţii Commisso. Fraţii Commisso se duc apoi să-l vadă pe dl. X sau trimit pe unul ca mine să-l hărţuiască şi să-l ameninţe. Iau banii, îşi iau partea şi, astfel, antreprenorul îşi recuperează cea mai mare parte din datorie. Aşa se face treaba.

În 1978, am primit de la fraţii Commisso o mulţime de contracte prin care trebuia să-i string cu uşa pe antreprenori şi să le storc banii pe care, aşa cum mi se spusese, trebuiau să-i achite sub-antreprenorilor. Primul dintre ei a fost Ben Freedman.

Freedman era antreprenor principal într-un proiect de construcţii din Toronto. El angajase alţi doi antreprenori pentru partea electrică, ce costa peste 175 000 de dolari. Cînd a trebuit să plătească, aşa cum spunea Commisso, lui Freedman „i s-au scurtat braţele şi i s-au lungit buzunarele". Le-a spus că n-avea bani şi că n-aveau decît să aştepte sau să-l dea în judecată.

Antreprenorii, amîndoi italieni, au venit la Remo şi la Cosimo, cerîndu-le ajutorul. Vroiau să-şi ia banii, imediat, şi nu le păsa prin ce mijloace îşi atingeau scopul. Atunci am fost solicitat de Cosimo.

Ne-am întîlnit la Casa Commisso pe 13 februarie, şi ne-am îndreptat apoi, spre locuinţa lui Freedman, în North York.

— Aruncă-i casa în aer — spusese Cosimo — dar nu vătăma pe nimeni. Vreau doar să-l sperii puţin, ca să scoată banii.

Îmi dădea 2000 de dolari pentru asta. Iniţial, Cosimo, voia să pun bomba la una din intrările laterale. N-am văzut nici o problemă, pînă cînd nu m-am dus acolo, singur, într-o noapte. Eram într-un costum de jogging, pe care îl purtam, încît oricine m-ar fi văzut să creadă că eram încă unul dintre aceia care, pentru a-şi menţine sănătatea, alergau ca nebunii în susul şi-n josul străzilor. Acum nu-i mai bagă nimeni în seamă pe alergători. Costumele pe care le purtam de obicei erau sau negre sau de un albastru închis, ca să nu atragă atenţia şi să mă ajute, şi mai mult, să trec neobservat. Purtam şi ceva pe cap.

Aveam la mine două batoane de dinamită şi un fitil pe care îl conectasem la un declanşator şi-l legasem de dinamită. Cînd am ajuns la locuinţa lui Freedman, am zărit cîteva biciclete mici şi un cărucior de copil. Am hotărît să nu mai pun bomba la uşă. Nu doream să ucid sau să mutilez nişte copii, numai pentru că s-au aflat într-un loc nepotrivit, într-un moment nepotrivit. Aşa că m-am gîndit să arunc în aer maşina lui Freedman, care se afla parcată în drum.

Am pus bomba între ştergătoare şi apărătoarea de vînt, am aprins fitilul şi am fugit. Ajunsesem departe cînd s-a produs explozia.

A doua zi, am citit în ziar că maşina a fost distrusă, dar că nu au fost victime.

După cîteva zile Cosimo s-a dus la un telefon public şi l-a sunat pe Freedman ca să-i explice de ce îi aruncasem maşina în aer.

— Nu fi prost, domnule Freedman — spusese el, vorbind rar şi atent să nu i se remarce accentul. Plăteşte-ţi datoriile. Aşa, nimeni — nici un copil — nu va fi rănit.

Cosimo mi-a dat 2000 şi mi-a spus că am făcut treaba bună. Cosimo oricum nu s-a ţinut de cuvînt. Îmi spusese că, atunci cînd voi rezolva astfel de treburi, voi lua un procentaj echivalent cu o treime din ceea ce obţinea în urma intimidării victimelor. N-am luat niciodată peste 2000. Era o altă iluzie destrămată.

„OMUL mafiei"

Droguri, arme, comploturi

● **Căutam tot timpul noi modalităţi de a face bani**

Lucrind pentru fraţii Commisso eram destul de bine plătit; cîteodată, totuşi, nu aveam atîţia bani încît să-mi permit să trăiesc pe picior mare. Banii pe care-i primisem pentru aruncarea în aer a restaurantului chinezesc, pentru intimidarea antreprenorilor şi pentru atentatele împotriva lui Mason şi Kott, se duseseră foarte repede. Prea repede chiar.

Aveam o Corvette nouă, femeile roiau în jurul meu, iar caii pe care pariam la curse pierdeau de fiecare dată.

Mi-am dat seama, chiar de la începutul relaţiei mele cu fraţii Commisso, că va trebui să îmi suplimentez venitul, întreprinzînd şi alte acţiuni, pe cont propriu. Un timp, am continuat să fiu curierul lui Gobbie în traficul de stupefiante. Mai făceam afaceri cu droguri şi cu motocicliştii, adăugind astfel alte cîteva mii la bugetul meu. Aveam cam 75 000—80 000 de dolari pe an, dar nu-mi ajungeau. Căutam tot timpul noi modalităţi de a face bani.

Ocazia s-a ivit cînd m-am întîlnit cu Bob şi Roman, care se ocupau cu jocuri de noroc. Roman fusese bun prieten cu Eddie Neuff, care fusese ucis, şi îl cunoştea bine pe Ron, care ne-a prezentat unul altuia. Făcusem, împreună, nişte afaceri cu droguri. În noaptea aceea, ne aflam într-un hotel din Toronto, şi Roman m-a întrebat dacă eram interesat să fac o excursie pînă la Bogotá. Obiectivul lui Roman era să localizeze o sursă de cocaină pe care el şi Bob s-o plaseze în Canada. Deja aranjaseră cum s-o treacă prin vamă. Plecau în Columbia să comande nişte instalaţii pentru montarea unor ţevi. Voiau să introducă în ele cocaină şi să le trimită, apoi, în Canada. Planul nu era foarte sigur, dar lor li se părea foarte bun.

M-am hotărît să mă alătur lor. Tocmai aruncasem în aer restaurantul şi voiam un trai mai bun, fără să mă gîndesc la bani şi fără să fiu la mîna fraţilor Commisso. Nu mai doream să se uite nimeni de sus la mine.

Pînă atunci nu mă interesase problema drogurilor. Mi se păruse prea riscantă.

Am stat vreo săptămînă în oraş, sondînd terenul. În acest timp, m-am întîlnit cu o persoană oficială importantă de la Camera de Comerţ a băncii columbiene din Bogotá, unde am schimbat bani canadieni în pesos. Am trecut de la una la alta — discuţia a pornit de la pesos şi părţile de instalaţie necesare, a ajuns la cocaină şi în final la arme.

— Puteţi să faceţi rost de arme? — întrebă el. Avem nevoie de orice fel de arme — puşti, mitraliere, muniţii.

Roman şi Bob nu ştiau ce să spună. Ei încercau să găsească un sprijin în traficul de cocaină, iar individul acela le vorbea despre operaţiunea inversă, să aducă arme din Canada în Columbia. Au dat amîndoi din cap realizînd că, neavînd contracte cu furnizori de arme, nu vor putea aranja nimic şi operaţia cu drogurile putea astfel eşua. Spre surprinderea lor, atunci am intervenit, oferindu-le ajutorul.

— Ştiu eu pe cineva — am spus eu — mi-e prieten, îl cheamă Chuck Yanover.

Roman se lumină la faţă şi columbianul veni mai aproape să audă ce aveam să-i spun.

Îl ştiam pe Yanover, dar nu eram prieteni. Făcusem unele afaceri împreună. Ca mulţi dintre „Aleşii Satanei" şi ca mulţi alţi motociclişti, îi vindusem lui Yanover piese de motocicletă furate. O vreme, i-am pierdut urma, dar, după ce ieşise din detenţie, începuse să lucreze în stil mare. Fusese prins împreună cu Nathan (Nate) Klegerman, un hoţ de diamante care era mîna dreaptă a lui Paul Volpe. În 1974, comisia care a investigat industria construcţiilor, l-a identificat pe Yanover ca făcînd parte din banda lui Volpe ce îi ameninţa pe antreprenori şi punea explozive. Doi ani mai tîrziu, a fost arestat împreună cu Volpe, Klegerman şi alţi trei pentru tentativa de a transporta în Canada diamante în valoare de 1,5 milioane de dolari. Cu toate acestea, Yanover a obţinut permisiunea să facă comerţ cu arme. Era reprezentantul unei manufacturi belgiene, „Fabrique Nationale". Partea amuzantă era că, în calitatea sa de reprezentant al firmei belgiene, el îi ajuta pe poliţişti. El negocia un contract prin care să vîndă poliţiei un anumit tip de armă de care erau foarte interesaţi. Cînd Yanover mi-a relatat acest lucru nu ştiam dacă să-l cred sau nu. Chuckie vorbea de multe ori vrute şi nevrute povestind despre afaceri de milioane de dolari, de comploturi la nivel internaţional.

Înfăţişarea lui Yanover, chel, purtînd ochelari cu lentile groase, cu faţa ascuţită ca de nevăstuică, nu avea nimic care să-ţi inspire un mercenar cu sînge rece, capabil să omoare pe oricine i-ar fi stat în cale. Şi totuşi aşa era. Avea o mulţime de prieteni mercenari, ucigaşi plătiţi, cu care se întîlnea în perioada cît a făcut comerţ cu arme pentru belgieni.

Yanover avea planuri mari. Locuia la etajul cinci al unei clădiri care era proprietatea lui Volpe. Ne întîlneam uneori acolo, mai ales în centrala termică, cînd cumpăram de la el arme sau diamante. La una dintre aceste întîlniri, Yanover mi-a propus un contract pentru o crimă.

— Am ceva pentru tine Cec, dacă vrei ceva de lucru — spuse Yanover.

Cu Yanover nu ştiai niciodată la ce să te aştepţi, aşa că mi-am arătat interesul cu mare prudenţă.

— Despre ce e vorba?

Îţi garantez un milion de dolari, dacă-l ucizi pe Fidel Castro.

M-am uitat la el ca la un nebun.

— Glumeşti, Chuck.

— Pe dracu'. Trebuie doar să ai o ţintă foarte bună. Trebuie să tragi de la o distanţă de un sfert de milă. Mai mult n-ai cum să te apropii.

Am început să rîd, dar Yanover s-a făcut roşu de supărare, aşa că m-am făcut că tuşesc, m-am încruntat şi i-am spus că o treabă ca asta era sinucidere curată.

— Gîndeşte-te bine, Chuck. Eu nu vorbesc spaniola. N-o să rezist mai mult de zece secunde după ce am tras în Castro. O să mă descopere imediat. Chiar şi pentru un milion de dolari, n-aş risca asta. Nu vreau încă să mă sinucid.

N-a mai spus nimic, însă cred că planul de a-l ucide pe Castro fusese pus la cale de vreo bandă care dorea să reia afacerile cu cazinourile din Cuba. Castro păgubise bandele de italieni şi de evrei cu milioane de dolari, luîndu-le hotelurile şi dîndu-i afară din' ţară.

De atunci, ziarele şi comitetele Congresului S.U.A. au raportat cîteva atentate împotriva lui Castro, unele iniţiate de Central Inteligence Agency, care se folosea de aceste bande de criminali, altele puse la cale de unii membri ai bandelor din afara statului, care visau să-şi recupereze cazinourile.

Cînd l-am refuzat pe Yanover, n-a făcut nici un comentariu.

— Bine, atunci am altceva pentru tine. O problemă personală de care vreau să te ocupi. Îţi dau zece mii de dolari şi-ţi plătesc cheltuielile.

Ţinta vendettei sale era un amărît care lucra pe un vapor caraibian. Individul făcuse greşeala să se încurce cu una din prietenele lui Yanover. Lui Yanover nu-i plăcea să se lege nimeni de femeile lui, chiar dacă întreţinea trei sau patru în acelaşi timp.

— Te duci la Miami şi te urci pe vas. Il înhaţi, îl arunci peste bord, se îneacă, şi gata.

— Bine Chuckie, o să văd ce pot face.

Mai tîrziu a vrut să-l scap de un individ din Elveţia. Nu-mi mai aduc aminte numele lui, dar dorea să-i dea o lovitură cruntă. Prietenii mei şi poliţiştii mi-au spus, mai tîrziu, că un om care a depus mărturie împotriva lui Yanover a fost impuşcat în Elveţia. N-am fost sigur dacă era omul pe care îmi ceruse Yanover să-l ucid.

La o lună după discuţia cu omul de afaceri columbian, am

aranjat o intrevedere cu Yanover la Prince Hotel. Roman, Yanover şi cu mine, ne-am aşezat. Eu acţionam ca un fel de intermediar, făcîndu-mi socoteala să scot profit de pe urma ambelor părţi.

— Columbianul acesta — îi explică Roman lui Yanover — vrea să cumpere arme automate, mitraliere, tancuri, orice se poate, şi plăteşte oricît.

Yanover dădea din cap, ştergîndu-şi ochelarii. Să trimită banii şi-i trimit tot ce pofteşte: proiectile, puşti, muniţii, orice. Fac rost de ele şi cu preţurile se aranjează.

Roman şi Yanover nu discutară însă preţurile. Nu specificase nimeni costul unui tanc sau al unei mitraliere. Vorbeau doar generalităţi.

— Cum reuşeşti să livrezi cantitatea pe care o doresc, fără să atragi atenţia?

— Ascultă — spuse Yanover enervat — am făcut astfel de transporturi de nu ştiu cîte ori pînă acum. Declarăm avionul pierdut în mare, după ce livrăm armele. Ne întoarcem la Bogotá şi îi punem să vireze nişte bani în bancă, în timp ce noi le dăm tancurile şi armele pe care le vor.

Roman nu s-a mai întors şi nu l-a mai văzut pe Yanover. Am auzit că trăia în Anglia.

Eu am continuat să fac afaceri cu Yanover — de la puşti şi cocaină, la incendieri, la încercarea de a pune stăpînire pe o insulă din Caraibe, numită Dominica. Comploturile de răsturnare a guvernelor au avut loc mai tîrziu, cînd am devenit martor şi informator. În 1970, Yanover se ocupa, în special, de armament.

Avea un stoc de pistoale şi mitraliere gata de livrare în orice moment. Putea obţine orice — grenade, mitraliere, explozive, dispozitive antitanc şi chiar tancuri. Nu-l aprovizionau însă numai belgienii. Mai avea şi alte surse, la New York şi Chicago, despre care nu pomenea niciodată. Cumpăram de la el arme pe care le vindeam motocicliştilor, fraţilor Commisso şi altor amatori.

Cosimo era o permanentă piaţă de desfacere pentru arme. El nu cumpăra de la mine, ci de la doi italieni care aveau un magazin în Toronto. Chiar şi aceştia erau amatori să cumpere anumite tipuri de arme, indiferent de sursa din care proveneau. Îmi amintesc că le-am vîndut, o dată, o piesă de colecţie, o carabină Winchester. O furasem de curînd, dar nu i-a interesat asta. Aveau un client pentru ea şi n-au pus alte întrebări.

Cosimo cumpăra, uneori, de la proprietarul mai tînăr; arme furate. Odată acesta i-a promis lui Cosimo să-i facă, în cîteva zile, rost de zece arme dintr-o sursă din Statele Unite.

Motocicliştii căutau orice fel de arme — dînd tîrcoale colecţionarilor şi magazinelor de arme, pe care urmăreau să le jefuiască mai tîrziu. Erau perioade cînd, în Toronto, armele erau foarte căutate. Mai ales motocicliştii vindeau şi cumpărau arme. Nu trebuia eu să-i caut. Veneau ei la mine să-şi plaseze marfa. Oricine doreşte o armă poate s-o cumpere din stradă — fie că e în Toronto, Montreal, New York, sau Miami.

Cît timp m-am ocupat de armament, din 1978 pînă în 1980, aveam, întotdeauna la îndemînă, cîteva arme, în eventualitatea că se ivea vreo afacere. Am avut şi neplăceri din această cauză. Îmi amintesc de Garry Barnes care a luat una din puştile mele şi a tras într-un cort unde se afla o mulţime de oameni.

În timp ce făceam afaceri cu Yanover şi cu columbienii, continuam activitatea alături de fraţii Commisso. În 1978 am declanşat şapte incendieri şi explozii. Cea mai violentă şi, în acelaşi timp, cea mai bănoasă a fost aceea de la magazinul de articole sportive Laramie din Guelph, Ontario.

Era o înscenare pusă la cale de proprietarii magazinului, Bruno Spizzichino şi partenerul său Armando Di Capua, cu ajutorul unui alt prieten italian, Rocco Mastrangelo, pentru a încasa asigurarea. Mastrangelo era în legătură cu fraţii Commisso. Îl cunoşteam bine pe Remo. Nu ştiu dacă se cunoscuseră prin intermediul unor prieteni comuni din Italia sau în cadrul comunităţii calabreze din Toronto.

Plănuiseră să arunce în aer şi să dea foc magazinului, să încaseze asigurarea şi să dea pentru asta 20 000 de dolari fraţilor Commisso. Di Capua şi Spizzichino s-au dus în Italia să împrumute cei 20 000. Au zburat apoi la Las Vegas şi, după un scurt popas la unul din cazinouri, s-au întors la Guelph. Voiau să dea impresia că au cîştigat la Las Vegas cei 20 000 pe care îi aduceau în Canada.

Cînd au ajuns la Guelph, au depus banii la banca de comerţ şi, după scurt timp, i-au dus banii lui Mastrangelo. El i-a plătit apoi pe Remo şi pe Cosimo.

Am aflat toate aceste lucruri mai tîrziu, cînd am purtat cu mine un microfon şi am înregistrat o relatare a faptelor după ce fraţii Commisso au fost arestaţi şi închişi. În 1978 nu ştiam decît ce-mi spusese Cosimo, şi nu-mi spusese mare lucru.

Complicităţi

● **Ei nu ezitau să ucidă un om în faţa soţiei şi a copiilor săi.**

Se presupune că Mafia siciliană din Montreal e condusă de un „om respectabil", pe nume Nicholas Rizzuto. El îşi împarte timpul între Canada şi Venezuela, unde are nişte afaceri. Nu-l cunosc personal pe Rizzuto. Ştiu doar că era prieten cu fraţii Commisso. Ştiu sigur că, înainte să vină la putere Rizzuto, Mafia din Montreal era condusă de Vincent Cotroni şi cei trei fraţi Violi — Paolo, Rocco şi Francesco. Cu toţii aveau două trăsături comune: erau calabrezi şi ajunseseră ceea ce erau acum datorită lui Carmine (Lillo) Galante.

Galante era adjunctul lui Bonanno, înainte de a fi ucis în iulie 1979. În timp ce era cu Bonanno, Galante a fost trimis la New York să organizeze o nouă ramură a clanului lor. Acest lucru şi multe altele l-au supărat pe şeful bandei din Buffalo, Stefano Magadino, care s-a plîns că Bonnano nu ţine cont de ceilalţi mafioţi şi îşi implîntă „steagurile" în toată lumea. Despre fraţii Cotroni, ca şi despre fraţii Violi auzisem acelaşi lucru, că erau ca şi Galante: unii dintre cei mai periculoşi criminali şi mafioţi care au existat vreodată în Montreal.

Singurul care nu era calabrez era Galante, fiind născut în Statele Unite. Tatăl lui Galante era un pescar emigrant din Castellammare del Golfo, de unde provenea şi Bonanno.

Ei au format o ramură a clanului Bonanno, care pusese stăpînire pe Montreal şi înlesnea pătrunderea heroinei importate din Sicilia şi Marsilia în Statele Unite. Lucrul acesta a fost, mai tîrziu, confirmat de agenţii federali din Statele Unite.

Ramura familiei Bonanno din Montreal a devenit un clan puternic, condus de Vincent Cotroni. Galante era un eventual succesor al lui Bonanno şi devenise foarte lacom. El a încercat să se bage în afacerile cu droguri ale altor căpetenii din Cosa Nostra, iar aceştia au pus proprii săi oameni să-l elimine, înlocuindu-l cu Philip Ratzelli care avea mulţi prieteni în Toronto. Aşa cum a arătat o comisie de anchetare a crimelor din Quebec, înainte de a fi ucis Galante, Cotroni a intrat la închisoare pentru cîţiva ani, iar Paulo Violi a devenit, un timp, căpetenia clanului din Montreal.

La 11 februarie 1977, mi-am dat, pentru prima dată, seama că, între fraţii Commisso şi Violi, se iviseră probleme. Asta s-a întîmplat la cîteva zile după ce Francesco Violi, cel mai tînăr dintre fraţi, a fost ucis la sediul unei companii de import şi distribuţie. A fost pus la zid şi împuşcat în faţă. Un alt ucigaş a descărcat, apoi, revolverul în el să fie sigur că murise.

A trecut aproape un an fără să se mai audă nimic de Violi, dar apoi Paulo a apărut pe prima pagină.

„Pericol de vărsare de sînge după uciderea unui şef al Mafiei" era titlul unui articol din ziarul *Toronto Sun* din 24 ianuarie 1978. Articolul relata cum fusese omorît Paulo Violi, în barul său, pe 22 ianuarie, cînd doi oameni mascaţi dăduseră buzna înăuntru şi-l împuşcaseră, în timp ce se găsea la joc de cărţi. Ambii ucigaşi folosiseră mitraliere, armele preferate ale Mafiei italiene.

Mai tîrziu, au fost arestaţi patru sicilieni şi condamnaţi pentru complicitate la asasinarea lui Violi.

Era oare familia Commisso implicată? Mi-amintesc că am

„OMUL mafiei"

fost la ei, a doua zi după asasinat. Ne intîlneam foarte des pe atunci, pentru a pune la cale afaceri cu droguri, incendieri, jafuri, atacuri.

— Unde-i Remo? — l-am întrebat pe Cosimo.

— E la Montreal — mi-a răspuns el.

— Acolo a fost cumva ucis Violi în restaurantul lui?

— Ce amuzant, nu-i aşa?

Era foarte amuzant, e-adevărat, dar mi s-a părut ceva ciudat. Ambii fraţi Violi fuseseră ucişi cu mitraliere, arma preferată a lui Remo. El spunea întotdeauna că aceasta rămîne arma lui preferată de pe vremea cînd era în Italia. Erau prieteni şi cu Rizzuto, cel care luase, de la fraţii Violi, conducerea bandei din Montreal. Pe 19 octombrie 1980, ultimul dintre fraţii Violi a fost ucis cu un glonte în inimă, în timp ce stătea la masă în bucătărie, împreună cu soţia şi cei doi copii, în casa lui din Montreal.

Poliţiştii susţin că fapta a fost săvîrşită de un ucigaş profesionist. Pe vremea aceea, mă întrebam dacă erau implicaţi fraţii Commisso. Era stilul lor. Ei nu ezitau să ucidă un om în faţa soţiei şi a copiilor săi. Orice clan care era în stare să ucidă căpetenii ale altor clanuri din Italia, chiar şi pe copilul din leagăn, poate ucide un rival în faţa familiei lui. Pentru ei nu există etică atunci cînd e vorba de putere.

Kirby colaborează cu poliţia

● **Îi dovedisem lui Murphy că eram un informator valoros.**

Era un om înalt şi puţin stîngaci, amintindu-mi de Jimmy Stewart prin felul lui de a vorbi şi de a merge. Era brunet, avea părul des şi o fizionomie de irlandez şiret. Cînd vorbea, ochii îi străluceau cu vioiciune. Chiar şi după voce, îţi dădeai seama că era un om cinstit.

Mi-a plăcut caporalul Mark Murphy din clipa în care l-am întîlnit, prezentîndu-mă sub un nume fals în parcarea de la Casa Loma. Omul acesta nu părea nesincer. Şi era aşa cum părea — un om dur, credincios poliţiei canadiene, care dorea să lupte împotriva crimei organizate din Canada, mai mult decît orice pe lume, sacrificîndu-şi chiar timpul pe care putea să şi-l petreacă alături de soţia şi copiii săi la care ţinea foarte mult.

Avusese un rol important în operaţia Oblong, o acţiune întreprinsă de poliţia canadiană împotriva clanului lui Paul Volpe. Îl ştia bine pe Nat Klegerman, omul de încredere al lui Volpe în afacerile de cămătărie şi-l cunoştea pe Chuck Yanover, ştiind foarte bine cu ce se ocupa acesta.

Murphy şi anchetatorii care lucrau cu el petrecuseră mii de ore analizînd escrocheriile lui Volpe — cămătărie, trafic de diamante, investiţii în cazinouri, incendieri şi multe altele. Investigaţiile îl purtau spre Las Vegas, New Jersey, Atlantic City. El reuşi să condamne, pentru jaf, pe cîţiva din oamenii lui Volpe: Yanover, Murray Feldberg şi Jimmy Bass.

Cunoştinţele lui destul de vaste despre crimele organizate făceau ca întîlnirile mele cu Murphy să capete din ce în ce mai multă importanţă. A fost o întîmplare fericită care mi-a schimbat cursul vieţii şi datorită căreia, probabil, am reuşit să supravieţuiesc.

În noiembrie 1980, ştiam, deja, că urma să devin una dintre victimele familiei Commisso şi că totul era doar o chestiune de timp. Îmi ofereau contracte tot mai puţine şi din ce în ce mai riscante. Îmi dădeau să fac lucruri tot mai grele, sperînd, probabil, să fiu ucis sau să cad în mîinile poliţiei.

Suspiciunea mi s-a trezit cînd mi-au cerut să plec în Italia să-l ucid pe Momo Piromalli, căpetenia Mafiei calabreze. Fraţii Commisso juraseră că retragerea îmi era asigurată, dar deja bănuiam că mă minţeau şi că urma să fiu, după aceea, ucis pe vreo străduţă dosnică din Italia, şi îngropat cine ştie unde pentru a nu fi găsit.

Pe 10 noiembrie am format numărul de la Royal Canadian Mounted Police.

— R.C.M.P., ce doriţi? — se auzi o voce la celălalt capăt al firului.

— Cine sînteţi? — am întrebat eu.

— Caporalul Murphy, caporalul Mark Murphy.

— Uite ce este, domnule caporal Murphy, nu ne cunoaştem, dar eu pot să vă ajut. Pot să vă rezolv multe cazuri, chiar şi unele crime.

— Vă ascult — spuse Murphy — nu mi-aţi spus nimic pînă acum.

I-am spus lui Murphy că fusesem membru al bandei „Aleşii Satanei" şi că puteam să-i dau informaţii despre jafurile pe care le-au săvîrşit şi despre cele pe care le puneau la cale. I-am spus că, dacă era cinstit faţă de mine, urma să-i dau informaţii despre crimele organizate, şi, în special, despre familia Commisso.

— Nu cer decît să se pună o vorbă bună pentru mine cînd o să mi se dea sentinţa. Se pare că o să iau ani grei. Dacă sînteţi interesat, ne întîlnim, într-o jumătate de oră, în parcarea de la Casa Loma, singur şi fără armă, altfel nu stăm de vorbă.

— Cum vă numiţi? — întrebă el.

— Deocamdată nu dau nici un nume. Ne întîlnim acolo.

Castelul Casa Loma e un loc de agrement din afara oraşului Toronto. A fost ridicat în 1911, iar construcţia lui a durat trei ani. Şi acum i se face multă reclamă în revistele americane care-l numesc, pe bună dreptate, „faimosul castel". Nu-mi amintesc să fi văzut în altă parte un castel unde toate anexele din baie să fie aurite şi ieslea pentru cai să fie din porţelan. Totuşi, nu acesta a fost motivul pentru care l-am ales ca loc de întîlnire.

Castelul avea o poziţie care îţi permitea să-i vezi pe cei din parcare sau pe oricine ar fi venit din orice direcţie. Pe de altă parte, era un loc foarte puţin frecventat de mafioţi sau de motociclişti. Ajungînd acolo înaintea lui Murphy, am putut observa dacă era urmărit sau dacă, prin preajmă, se afla vreun poliţist sau vreun bandit. L-am văzut pe Murphy venind dinspre terasa Austin şi îndreptîndu-se spre aleea principală care ducea spre Casa Loma. A parcat unde i-am spus, s-a dat jos din maşină şi a stat aşa, privind peste capotă. I-am luat numărul ca să-l verific apoi, printr-un prieten. Cînd am fost sigur că nu-l urmărea nimeni, m-am dus la el.

— Caporalul Murphy?

— Da, cum te numeşti?

— Spune-mi Jack. Jack Ryan, deocamdată. Cînd o să ne cunoaştem mai bine, o să-mi spun şi numele adevărat.

În timp ce vorbeam cu el, examinam parcarea şi terasele castelului pentru a observa orice mişcare. N-am văzut însă pe nimeni. L-am pipăit să văd dacă nu era înarmat. Dar nu era.

— Nu pentru că n-aş avea încredere dar, ştiţi, poliţiştii nu sînt cei mai buni prieteni ai mei şi cei cu care am avut de-a face pînă acum n-au fost demni de încredere.

— Să-i dăm drumul — spuse Murphy, enervat puţin de precauţiile mele.

— Încă ceva — am spus eu. Am dat deja informaţii lui Terry Hall de la OPP, dar m-a trădat. Nu vreau să mai am de-a face cu el. E clar?

Murphy dădu din cap.

— Nu cer să fiu achitat — am spus eu. Vreau doar să fiu sprijinit, cînd o să mi se dea sentinţa, să se pună o vorbă bună pentru mine. Mă aştept la o condamnare între doi şi patru ani. Vreau să iau pedeapsa minimă.

Murphy a înţeles, dar nu a garantat nimic.

— Nu pot să promit nimic. Dacă ceea ce îmi spui ne este

de folos, o să discut cu superiorii mei, să văd ce pot face. Dar trebuie să-mi oferi un material bogat.

— Bine — am răspuns eu.

Şi, de atunci, am început să-i dau informaţii privind afacerile cu droguri, atacurile armate, spargerile. Discutam despre motociclişti, depsre Mafia, despre arme.

— Mă ocup de afaceri cu arme — am spus eu. Le vînd motocicliştilor, gangsterilor şi familiei Commisso. Ştiu unde sînt depozitate carabinele, pistoalele şi mitralierele. Cîteodată, după ce vînd aceste arme, sînt ucişi oameni. Dacă lucrurile merg aşa cum trebuie, o să-ţi dau informaţiile necesare ca să poţi preveni şi unele crime.

Mi-am încheiat, astfel, discuţia cu Murphy, dîndu-i răgazul să verifice datele pe care i le furnizasem.

— O să revin peste cîteva zile şi apoi o să vedem ce-i de făcut mai departe. Nu mă trăda, pentru că eu nu uit. S-ar putea chiar să te caut.

După ce ne-am despărţit, au apărut unele probleme de care nu am fost conştient atunci. Îi spusesem lui Murphy numele meu adevărat, dar, cînd l-am sunat, am folosit celălalt nume, Jack Ryan, ca nimeni să nu afle că cel care-l sunase era Cecil Kirby.

Ameninţarea mea camuflată făcuse o puternică impresie asupra lui Murphy, ca şi relaţia care se stabilise între noi, în decursul acelui an. Mă considera un individ periculos, lucru pe care il scrisese şi într-un raport confidenţial către R.C.M.P. pe 2 noiembrie 1982: „(Kirby) are o dublă personalitate, aparent un om inofensiv, poate manifesta un temperament violent, fiind capabil de crimă. L-aş putea considera un oportunist. Mi-am dat seama, de la început, că e un criminal cu experienţă, care are mari calităţi ca informator".

Murphy şi-a arătat, cu prudenţă, optimismul că i-aş putea fi de mare folos, deşi Hall, Tavenor şi mulţi dintre superiorii săi erau de altă părere.

Pe 26 noiembrie, la o altă întîlnire cu Murphy, am fost supravegheaţi, într-ascuns, de Hall şi Tavenor, care m-au urmărit pînă la locul de întîlnire. L-au recunoscut pe Murphy.

Tavenor şi superiorii săi l-au chemat apoi pe Murphy. I-au cerut să raporteze discuţia noastră. Murphy le-a relatat-o, dar i-a pus în vedere lui Tavenor să tacă, deoarece il ameninţasem interzicîndu-i să le spună ce discutase cu mine.

La întîlnire l-am informat pe Murphy despre un stoc de 45 de kilograme de haşiş ascuns într-un magazin.

Îi dovedisem lui Murphy că eram un informator valoros. Dar atît pentru şefii lui, cît şi pentru sergentul Robert Silverton de la Metro, care supraveghea operaţiunile lui Hall şi Tavenor, asta nu era suficient. I-am dat, atunci, lui Murphy o informaţie despre alt caz important.

Se săvîrşise o spargere a unui magazin de bijuterii, „The Dolly Jewelers", din Toronto, pe 15 ianuarie. În ziua respectivă mă aflam la cîţiva metri de magazin şi m-am izbit pur şi simplu de cei doi făptaşi, Nicolino Pallotto şi Richard Cucman. Îi cunoşteam pe amîndoi şi mi-au spus că tocmai dăduseră o spargere la „Dolly", arătîndu-mi un sac plin de bijuterii.

În cele din urmă m-am hotărît să-i dau lui Murphy numele celor doi, care au fost arestaţi şi condamnaţi. Cu toate acestea, nu am reuşit să-i impresionez pe superiorii săi.

Necazurile lui Murphy erau abia la început. Nu-i spusese nimeni că era ilegal să poarte revolverul asupra sa. A declarat arma la graniţa cu Statele Unite. Pe atunci, însă, nu ştia că, făcînd acest lucru îşi pecetluise soarta. Cei ce se opuneau s-au folosit de acest prilej pentru a-l acuza de încălcarea regulamentului de la R.C.M.P. Cînd le-a explicat că luase arma în eventualitatea vreunui pericol, întrucît nu avea nici o acoperire, scuza lui nu a fost acceptată.

Pe atunci, Murphy nu-şi dădea seama că forţe puternice din cadrul R.C.M.P. încercau să-l compromită pentru că nu ţinuse cont de sugestia lor de a mă lăsa să putrezesc în închisoare.

Pe 19 februarie, m-am întîlnit iar cu Cosimo. Mi-a dat 300 de dolari şi mi-a spus să mă duc la New York, de unde urma să fiu transportat la Stamford, în Connecticut. Acolo trebuia să-i întîlnesc pe Romeo şi Vince la hotelul Marriott, a doua zi la ora 9 seara.

— Cînd te întîlneşti cu Vince — spuse el — o să-ţi dea arma, banii de cheltuială şi cinci sute de dolari avans. Ceilalţi zece mii o să-i primeşti după ce termini treaba.

Am dat din cap şi m-am dus să-l întîlnesc pe Murphy şi să-mi iau biletele de avion. A doua zi am plecat. Biletele m-au costat 200 de dolari şi Murphy a mai trebuit să-mi dea 50 de dolari din buzunar, de cheltuială. Dacă nu intervenea nimic, pe 26 februarie urma să fiu închis. Începusem să mă întreb dacă făcusem o prostie încercînd să închei un tîrg cu poliţia şi să salvez viaţa femeii aceleia.

Înregistrarea discuţiilor gangsterilor

● Murphy ridică braţele într-un gest de disperare. Nu avea de ales şi trebuia să mă întîlnesc neapărat cu Cosimo.

Superiorii caporalului Mark Murphy de la R.C.M.P. nu erau deloc încîntaţi. Adresîndu-se direct procurorului Al Cooper Muprhy nu respectase ierarhia, trecînd peste cei care doreau să mă închidă pentru a nu-mi lăsa libertatea de mişcare necesară spre a aduna dovezi împotriva crimei organizate. În loc să fie evidenţiat pentru că salvase viaţa unei femei şi pentru cazurile pe care le rezolvase cu ajutorul meu, Murphy avea mari probleme.

Şefii săi erau furioşi că mi se dăduse voie să păstrez cei 5 300 de dolari pe care îi primisem de la Mafia. Erau, de asemenea, supăraţi că nu fusesem obligat să port asupra mea un microfon. Erau porniţi împotriva lui Murphy pentru că se adresase direct lui Cooper. Cu toate acestea, Murphy s-a întîlnit cu Cooper aşa cum fusese stabilit. S-au dus apoi să discute cazul meu cu procurorii Steve Leggit şi Frank Armstrong, care se ocupau de spargeri. Şi unul şi celălalt au avut aceeaşi atitudine ca şi şefii lui Murphy. Totul părea fără speranţă.

Pe 24 februarie, ora 18,00, Cooper şi Murphy au fost convocaţi de procurorul general al oraşului Ontario, Rod McLeod. La întrevedere, Murphy i-a demonstrat lui McLeod că, ajutat de mine, i-ar putea condamna pe fraţii Commisso pentru tentativa de a o ucide pe femeia din Connecticut şi ar putea rezolva multe alte cazuri petrecute în Toronto, precum şi jafurile, incendierile şi exploziile din Guelph, Hamilton şi Montreal. În total, erau peste 23 de acte criminale rezolvate şi peste douăsprezece arestări.

McLeod era un om cu vederi mai largi. Şi-a dat seama de posibilităţile existente şi i-a asigurat pe Murphy şi pe Cooper că nu voi fi închis marţi. Urma să rămîn în libertate, pentru a mă putea întîlni cu fraţii Commisso şi aduna în continuare probe. În ziua următoare, McLeod i-a spus lui Leggit să se ocupe de cazul meu. Se întrezărea o speranţă.

Totul a mers bine dar încă nu căzusem la o înţelegere. Murphy subliniase solicitarea pe care o făcusem pentru o adunare specială a şefilor poliţiei R.C.P.P., O.P.P. şi Metropolitan Toronto Police. Le-a spus că nu acceptam să lucrez decît cu el, atîta timp cît activam ca agent în afara clădirii poliţiei. Am acceptat să discut şi cu alţii, dar asta numai după ce se semna un acord comun.

Eram disperat din cauza banilor. Datoram peste 4000 de dolari în taxe, aproape 2000 împrumut la bancă şi alţi 2000 tatălui meu. Făcusem un împrumut şi aveam multe note de plată de achitat, iar bani nu primeam de nicăieri.

Pe 10 martie Cosimo trebuia să-mi dea 5000 de dolari. Murphy mi-a spus că trebuia să predau aceşti bani, pentru a fi folosiţi ca probă împotriva lui Cosimo.

— Uite ce e Mark — i-am spus eu, pînă acum n-am încasat decît 100 de dolari pentru cheltuieli. Cu asta nu-mi achit notele de plată. Spune-le că e cazul să-mi dea bani pentru a-mi plăti datoriile.

Ne-am întîlnit iar pe 10 martie.

„OMUL mafiei"

— Mi-ai adus banii?

Murphy dădu din cap că nu.

— Inspectorul McIlvenna mi-a promis că o să primesc cinci mii, pînă la intîlnirea noastră, dar n-am primit nimic. Uite ce este, nu poţi păstra banii pe care ţi-i dă Cosimo. Trebuie să-i ţinem ca probă la dosar.

— La naiba! — am strigat eu.

Eram furios.

— Spune-le lui McIlvenna şi sergenţilor John Simpson şi la toţi ceilalţi să se ducă dracului. Nu mai colaborez. Mă intîlnesc diseară cu Commisso şi o să iau banii cînd nu eşti prin preajmă.

Murphy mă implora să nu fiu iraţional, dar pentru mine nu mai era nimic raţional, vedeam doar încurcătura în care eram, notele de plată şi felul în care şefii lui mă duceau cu vorba. Ştiam că nu puteau rezolva cazul fără mine şi fără o altă înregistrare pe care trebuia să le-o inlesnesc.

Murphy a ieşit din maşina mea şi s-a îndreptat spre maşina sergentului Ross. I-a comunicat ce-i spusesem. S-a întors apoi la mine încercînd să mă convingă să mă răzgîndesc.

— Mark, m-am săturat să-şi tot bată joc de mine. M-am săturat de promisiunile lor pe care nu şi le ţin niciodată.

Murphy ridică braţele într-un gest de disperare. Nu avea de ales şi trebuia să mă întîlnesc neapărat cu Cosimo.

— Bine Cec — spuse el cu un suspin — iţi dau cuvîntul meu. N-o să-ţi iau banii.

Intîlnirea s-a desfăşurat aşa cum plănuisem.

— Pari cam bolnav, Cosimo.

— Sînt bolnav — spuse el.

Am zîmbit şi am încercat să-i dau o explicaţie.

— Şi eu — sînt ars de soare. Am fost în Florida.

Cosimo păru puţin surprins.

— Da, n-am putut ajunge la Vegas.

— Ai fost singur? — întrebă el.

— Nu, cu un prieten. Am fost pe chei, singurul loc unde era cald. În rest era foarte frig.

— Frig, acolo? — întrebă el mirat.

— Da, în zona mai înaltă din Florida era frig, aşa că am coborît pe chei şi am fost două zile la pescuit. Am făcut insolaţie cît am stat în barcă. Încă nu mi-am revenit.

— Sînt obosit — spuse Cosimo.

— Ai banii? — am întrebat eu.

— Nu-ţi fă griji. I-am împrumutat special pentru tine.

— Cîţi sînt?

— Cinci mii.

Am dat din cap.

E-n regulă, aşa cum ţi-am spus, Melia mi-a promis că mai îmi dă o mie.

— Pentru c-ai ucis-o, nu? Dar maşina — maşina ei, te-ai descotorosit de ea?

— Da, n-or s-o găsească. Mai devreme sau mai tîrziu, or s-o dea dispărută. Aşa-i mai bine pentru toată lumea.

Cosimo era mulţumit şi mi-a promis că va obţine de la Melia încă şase mii. I-am spus că trebuia să-l plătesc şi pe complicele meu pentru că mă ajutase să scufund maşina şi cadavrul. După aceea mi-a spus bomba. Avea pentru mine un contract: vroia să-l ucid pe Peter (Pietro) Sarcella, unul din asociaţii lui Paul Volpe. Dorea să fac asta înainte să fie închis pentru acuzaţia de fals.

Cînd te mai văd? — întrebă el. Cum fac să dau de tine?

— E cam greu — i-am răspuns eu. Stau cu o femeie, undeva în afara oraşului, şi n-are telefon.

— Treaba trebuie făcută totuşi.

Voiau să-l ucid pe Sarcella. Nu mi-a spus atunci despre cine era vorba, nici cît avea să mă plătească. Amănuntele mi le-a dat la o săptămînă după aceea, cînd m-am dus la el.

Între timp, Murphy trebuia să ţină piept fiarelor. S-a dus la Cooper şi i-a spus că cei de la R.C.M.P. nu-mi dăduseră banii, aşa cum îmi promiseseră, şi că îmi dăduse voie să păstrez banii de la Cosimo pentru că, altfel, aş fi blocat investigaţia.

Cooper i-a prezentat situaţia lui Howard Morton, avocatul însărcinat cu cazul Commisso. Morton nu s-a arătat foarte supărat. I-a spus lui Murphy că nu contau banii în sine, ci faptul că fusesem plătit de Commisso.

CONDAMNARILE REZULTATE ÎN URMA MARTURIEI LUI KIRBY

Cosimo Commisso *1981. Tentativă de crimă cu premeditare, trei victime (Helen Nafpliotis, Pietro Sarcella, Paul Volpe). Opt ani pentru fiecare, cumulaţi. Pentru atac şi violenţă doi ani cumulaţi. 1984 (martie) tentativă de aruncare în aer a magazinului de articole sportive Guelph şi tăinuire de bunuri furate (ţigări), şase luni consecutiv pedepsei anterioare. 1984 (aprilie) Instigare la crimă, provocări de explozii, incendieri, atac şi jaf (16 victime), opt ani, cumulaţi cu cei 13 ani de condamnare anterioară.*

Rocco Remo Commisso. *1981. Tentativă de crimă cu premeditare, două victime (Sarcello, Volpe), opt ani pentru fiecare victimă cumulaţi. 1984 (martie). Tăinuire de bunuri furate (ţigări), şase luni în continuarea pedepsei date. 1984 (aprilie). Atac, jaf, explozii, incendieri şi instigare la crimă (7 victime). 6 ani în continuarea celor 8 ani şi şase luni.*

Michele Commisso *1981. Tentativă de crimă cu premeditare, trei victime (Nafpliotis, Sarcello, Volpe), doi ani şi jumătate pentru fiecare victima, cumulaţi. 1984 (aprilie). Tentativă de incendiere. Suspendarea pedepsei, doi ani punerea în libertate cu supraveghere.*

Antonio Romeo *1981. Tentativă de crimă cu premeditare (Nafpliotis), doi ani şi jumătate.*

Gerardo (Gerry) Russo *1981. Tentativă de crimă cu premeditare (Nafpliotis), doi ani şi zece luni.*

Vincenzio Melia *1982. Tentativă de crimă cu premeditare (Nafpliotis), nouă ani.*

Cosimo Mercuri *1982. Crimă gradul doi (omor prin accident) şi incendiere (hotelul Dominion, Acton), închisoare pe viaţă fără drept de cauţiune pe timp de 10 ani.*

Michael Mc Crystal *1982. Vătămare de persoane, explozia de la hotelul Dominion, Acton, doi ani fără o zi.*

Armandi Di Capua *1983. Tentativă de incendiere (magazinul de articole sportive Guelph), doi ani.*

Rocco Mastrangelo *1984. Tentativă de incendiere, un an.*

Bruno Spizzichino *1984. Tentativă de incendiere, doi ani.*

Nicholas Pallota *1982. Jaf (Dolly Jewelers), 3 ani.*

Richard Cucman *1982. Jaf (Dolly Jewelers), doi ani.*

Istvan (Steve) Szocs *1983. Tentativă de jaf, şase luni.*

Richard Corbett *1983. Tăinuire de obiecte furate (ţigări), trei luni.*

Armand Sanguigni *1983. Tăinuire de obiecte furate (ţigări), trei luni.*

Pe lîngă aceştia, informaţiile oferite de Kirby au ajutat la arestarea şi condamnarea altor 20 de persoane, între care şi Chuck Yanover, pentru rolul său în tentativa de răsturnare a guvernului din insula Dominica.

KKK şi invazia în Dominica

● **Eram tot timpul cu escorta după mine.**

În noaptea de 27 aprilie, zece mercenari, împreună cu Wolfgang W. Droege, conducătorul Ku-Klux-Klanului din Toronto, au venit cu un camion cu arme lîngă portul Fort Plike State Park din New Orleans. Printre ei se aflau şi trei agenţi de la U.S. Bureau of Alcohol, Tobacco and Firearms (ATF). Cînd au început să descarce camionul cu arme, muniţii şi dinamită, au intervenit agenţii FBI-ului, serviciul de contrabandă din Statele Unite şi cei de la ATF şi i-au arestat.

Cu patru zile înainte, îi spusesem lui Mark Murphy că mercenarii urmau să invadeze o insulă de 600 kmp numită Dominica. Nu ştiam despre insula asta nimic, în afară de ceea ce mi se spusese. Fusese dominion britanic şi-şi cîştigase independenţa în noiembrie 1978. Era localizată între partea franceză a insulelor Martinica şi Guadeloupe, la aproximativ 700 km sud-est de San Juan, Puerto Rico.

Toate astea le aflasem de la Chuck Yanover, pe care-l întîlnisem la o discotecă, în timp ce lucram pentru R.C.M.P. la cazul Commisso.

Întîlnirea cu Yanover a fost pentru mine ca un stimulent pentru următoarele mele întîlniri cu Commisso, căruia îi fusese întotdeauna frică să nu trec de partea şefului lui Yanover, Paul Volpe. Yanover era o gură spartă şi-i plăcea să vorbească mult despre alţii. Datorită poziţiei pe care o avea, era la curent cu activitatea celorlalţi bandiţi, incluzînd familia Commisso. Îl ascultam cu atenţie, căci era un izvor nesecat de informaţii preţioase. Oricum, în conversaţia noastră, ultimul lucru la care mă aşteptam era să-mi relateze despre planul de a pune stăpînire pe o insulă.

— Vrei ceva de lucru, Cec?

— Poate. Despre ce e vorba?

— N-ai vrea să vii cu mine în Caraibe pe o insulă numită Dominica? Mergem s-o ocupăm.

Yanover mi-a spus că fusese angajat de Wolfgang Droege şi James Alexander Mc Quirter, directorul naţional al K.K.K.-ului din Canada. Droege avea în jur de 34 de ani, iar Mc Quirter vreo 23. Cei doi plănuiseră să ocupe insula şi să-şi instaureze propriul lor guvern.

Yanover urma să fie unul dintre persoanele oficiale importante, să ridice un cazinou, cu ajutorul lui Volpe, şi să devină foarte, foarte bogat.

Insula avea un mare potenţial, după părerea lui Yanover. Putea fi folosită pentru jocurile de noroc, ca punct pentru depozitarea stupefiantelor, ca loc de refugiu pentru cei urmăriţi. Pentru stocarea banilor, ar fi urmat, imediat, să se construiască bănci. Visele de măreţie ale lui Chuckie n-aveau nici o limită.

Yanover şi unul dintre ai săi, Michel Gerol, s-au dus acolo într-o aşa zisă vacanţă. Au fotografiat toate punctele importante, printre care şi clădirea poliţiei, precum şi o unitate militară, analizînd care erau cele mai bune căi de acces pe insulă.

Yanover a înmînat reprezentanţilor Klanului fotografiile şi informaţiile culese, pentru a putea pregăti invazia.

— Vino cu noi — spuse Yanover. O să ajungi bogat.

Am scuturat din cap.

— Mulţumesc, Chuck, dar nu-i pentru mine. Acum am prea multe pe cap.

I-am spus lui Murphy tot ce ştiam, iar el a raportat la R.C.M.P. şi la O.P.P. şi ei au început investigaţii pe toate fronturile. Au atras atenţia FBI-ului care, împreună cu alte agenţii, s-a infiltrat imediat în „forţele invadatoare". Dacă n-ar fi oprit la timp complotul, s-ar fi făcut multă vărsare de sînge.

Planul lor, am aflat mai tîrziu, era să năvălească pe insulă şi să se alieze cu o bandă locală de rastafarieni, care se ridicase puternic în ultima vreme, răpind şi ucigînd persoane particulare şi ameninţînd oficialităţile care le stăteau în cale. Ar fi făcut o echipă interesantă — cei din Klan îi urau pe negri, iar rastafarienii îi urau pe albi, jefuindu-i şi terorizîndu-i chiar pe compatrioţii lor, impunîndu-le drogurile în numele a ceea ce numeau ei religie.

Un lucru ciudat. Pe 15 mai, la scurt timp după ce s-a făcut vîlvă în legătură cu Dominica, Cosimo mi-a spus că această insulă îi fusese oferită clanului său cu cîtva timp în urmă.

Cu două săptămîni înainte de arestarea fraţilor Commisso, am fost pus sub protecţia R.C.M.P. Eram însoţit zi şi noapte. Primeam 250 de dolari pe săptămînă, pentru masă şi hotel. Era ca la închisoare, poate chiar mai rău. Acolo, măcar, nu vezi nimic, n-ai la ce să pofteşti şi uiţi de tot. Vedeam toate plăcerile vieţii, dar nu mă puteam atinge de ele. Doar puţin vin, femei şi muzică. Nu erau decît pereţii, feţele celor care îmi asigurau protecţia, rareori un joc de cărţi, din cînd în cînd cîte o plimbare cu Cryslerul pe care mi-l pusese la dispoziţie guvernul. Şi nu eram niciodată singur. Eram tot timpul cu escorta după mine.

Din mai 1981, familia mea, şi mai ales tatăl meu, au trecut prin momente grele. De cînd mi-a apărut numele în ziare, a început să primească telefoane de ameninţare. Poliţia i-a pus telefonul sub urmărire, ca să vadă cine erau autorii, dar nu s-a ajuns la nici un rezultat. În cele din urmă statul lor a fost să vîndă casa şi să se mute. A ieşit cu 20 000 de dolari în pagubă, iar poliţia i-a dat doar 500 de dolari despăgubire pentru cheltuielile de mutare. De atunci s-a mai mutat de 12 ori, dar guvernul nu i-a dat nimic în afară de acei 500 de dolari. Acesta era însă costul unei singure mutări.

În afară de ameninţări, au fost şi numeroase încercări ale motocicliştilor şi ale fraţilor Commisso de a mă încolţi, de a mă discredita ca martor, încercînd să demonstreze că eram un mincinos şi că săvîrşisem şi alte crime după ce semnasem înţelegerea.

Astăzi încă mai pribegesc, încă sînt în căutarea unui loc în care să mă ascund pentru a putea supravieţui. Canada e o ţară foatre mare. Nu însă destul de mare. Oriunde m-am dus, n-am zăbovit prea mult, neputînd obţine o slujbă fără recomandări de la locul de muncă precedent.

Cîţiva ani guvernul a avut grijă de mine. Eram important pentru el în 1981, cînd datorită mie fuseseră condamnaţi, peste 14 criminali — indivizi care incendiaseră hoteluri, care încercaseră să facă bani pe căi necinstite, aşa-zişii oameni respectabili din ordinul cărora unii se alegeau cu mîini şi picioare rupte.

Eram important deoarece aveau nevoie de mine pentru a desfiinţa Mafia calabreză şi a-i aresta pe şefii ei, Commisso şi Vincent Melia, care este liber acum, după ce a făcut trei din cei nouă ani la care fusese condamnat pentru că plătise ucigaşi s-o omoare pe Helen Nafpliotis. Eram important deoarece aveau nevoie de informaţiile mele pe baza cărora descoperiseră un mare trafic de droguri şi arestaseră trişori şi hoţi de bijuterii, aflaseră de crimele motocicliştilor şi de planurile Mafiei.

Acum, însă, s-a terminat. Procurorii nu mai pot apărea pe prima pagină a ziarului, croindu-şi astfel o carieră politică bazată pe senzaţionalele mărturii ale lui Cecil Kirby. Nu mai pot atrage atenţia presei în duelul lor cu avocaţii apărării, care încercau fără succes să mă discrediteze ca martor. Se mulţumesc doar cu gloria trecută şi cu noile slujbe căpătate, pentru „manipularea" abilă a lui Cecil Kirby.

Versiune românească şi adaptare de

Ruxandra Todiraş

Acest „triunghi" al Bermudelor...

„Boom-ul Bermudelor", „modă", „legende", acestea sînt cuvintele folosite de obicei în relatările consacrate unei engime care continuă să preocupe opinia publică și pe specialiștii din diferite țări ale lumii. Discuțiile pe această temă durează de cel puțin 40 de ani și o asemenea perioadă este lungă pentru un „boom" sau o modă. În 1945, cînd s-a vorbit pentru prima oară despre „triunghiul Bermudelor", militarii americani nu se gîndeau deloc la o legendă. Pentru că despre ce legendă putea fi vorba cînd în regiunea respectivă dispăreau, dintr-o dată, cinci bombardiere?! Mai mult chiar, acestea se abătuseră de la rută pe o vreme frumoasă, cu toate că erau conduse de un comandant experimentat. Nu s-a găsit nici o urmă a catastrofei și raportul comisiei oficiale releva: „nu putem să formulăm nici o ipoteză în legătură cu ceea ce s-a petrecut".

Enigma a devenit și mai profundă cînd o trecere în revistă a evenimentelor a ajuns la concluzia că, din 1914, în zona „triunghiului" dispăruseră aproximativ 2 000 persoane, la bordul unor nave sau avioane, în cele mai multe cazuri pe timp frumos și fără să lanseze nici un semnal de alarmă. De mai mulți ani, întîmplări misterioase au redeșteptat interesul pentru această regiune a oceanului. Problema este abordată la toate nivelurile, de la amatori entuziaști la expediții științifice dintre cele mai serioase. Concluziile sînt diferite. Unii văd în acest „triunghi" o manifestare a unor forțe enigmatice, alții sînt mai prudenți, afirmînd că este ceva care merită o examinare serioasă. Există și alte opinii care pun totul pe seama unor erori de navigație sau a unor manevre false.

Specialiștii Institutului de oceanologie al Academiei de științe a URSS s-au deplasat și ei la fața locului, dar nu au dat peste nici un mister. Totuși, nu s-au întors acasă cu mîinile goale. În Marea Sargasșelor au descoperit un fenomen interesant: apariția, în masa de apă, a unei puternice formațiuni turbionare, de tipul cicloanelor atmosferice. Diametrul lor atinge 200 kilometri. Timp de mai mulți ani, Ghenrik Talaevski a lucrat în problemele gravitației și a elaborat o teorie care distinge două tipuri de accelerație, potrivit domeniului în care se aplică: unei mișcări liniare sau unei rotații. După calculele lui Talaevski, un corp în rotație pierde din greutatea sa și, la o viteză critică, poate ajunge chiar la o greutate negativă. Experiențele care confirmă această ipoteză sînt cunoscute de multă vreme. De pildă, fizicianul Laithwaite a publicat, în 1975, rezultatele experiențelor sale. Un giroscop, învîrtindu-se cu mare viteză, devine mai ușor cu 10 la sută. Însă, Laithwaite nu a dat o explicație teoretică acestui fapt. Experiențe similare au fost efectuate într-un institut de cercetări de la Moscova. O nouă concepție a fost elaborată de Talaevski pentru a explica natura trombelor capabile să ridice și să transporte la mari distanțe oameni, animale și chiar case întregi. Descoperirea de către oceanologi a unor formații turbionare în ocean a dat cercetătorului ideea de a încerca să explice misterele „triunghiului" prin teoria lui, care nu este bazată pe geometria Riemann, ci pe geometria cea mai generală a spațiului, creată de Finsler.

Pe baza ecuațiilor gravitației care decurg din această teorie, un corp în rotație pierde din greutatea lui în ansamblu, dar, în centrul rotației, această greutate crește. Fenomene similare apar și în regiunea Bermudelor: în centrul marilor turbioane oceanice se nasc anomalii gravitaționale. Dacă, de pildă, o navă se găsește în centrul rotației, atunci o puternică forță gravitațională o va absorbi spre fund. Același lucru i se poate întîmpla și unui avion, cum poate a fost cazul, în 1945, cu bombardierele sus menționate. Curenți puternici de adîncime desăvîrșesc tragedia, împrăștiind bucățile epavelor pe distanțe de sute de kilometri. Trebuie adăugat faptul că anomaliile gravitaționale, în aceste regiuni, sînt foarte complexe, ele fiind condiționate nu numai de rotația maselor oceanice, dar și de natura structurilor interne ale Pămîntului. De pildă, astronauții americani au stabilit că, în regiunea „Triunghiului Bermudelor", concavitatea suprafeței oceanului este de 25 metri. Ei nu au putut stabili variația gravitației, deoarece aceasta se confundă cu fondul gravitațional al Terrei. Pe de altă parte, forța de atracție la altitudinea orbitei este redusă, în timp ce pentru navele și avioanele care se află direct în regiunea „triunghiului", în caz de anomalie, sistemele mecanice ale aparatelor de navigație pot să se defecteze. Acele busolelor nu mai ascultă de cîmpul magnetic al Terrei, cu atît mai mult cu cît aceste anomalii au o intensitate variabilă.

Variațiile gravitaționale de joasă frecvență, care apar, pot provoca perturbații psihice - ceea ce ar putea explica faptul că oamenii abandonează navele în bună stare (asemenea cazuri sînt cunoscute) - și chiar moartea. Trebuie să se țină seama de faptul că se relatează despre cazuri de legături întrerupte brusc. În literatura privind misteriosul „triunghi" se înregistrează și cazuri cînd avioanele au aterizat înainte de timpul prevăzut, ca și cum ar fi beneficiat de un vînt favorabil din spate. Serviciile meteo nu au înregistrat însă un asemenea vînt. Talaevski a explicat și acest lucru prin anomalii gravitaționale. Un efect analog este cunoscut de multă vreme: de pildă, cînd o rachetă trece prin apropierea unui corp ceresc important, cum ar fi o planetă, gravitația acestuia accelerează viteza rachetei.

S-a spus de multe ori că „Triunghiul Bermudelor" nu este singura regiune de pe glob unde se produc asemenea fenomene. Într-adevăr, între Hong Kong, Filipine și Taiwan, în Marea Diavolului, se constată, de asemenea, prezența unor trombe marine. Inventarul navelor dispărute fără a lăsa urme în „Triunghiul Diavolului" se mărește continuu de cel puțin șase secole. Documentele demonstrează că , în acest răstimp, sute de nave au dispărut, pe timp frumos, fără vînt. De regulă, nu s-au găsit rămășițe sau epave. Iată, deci, un caz care prezintă similarități frapante cu regiunea Bermudelor. De altfel, guvernul japonez a declarat această regiune periculoasă pentru navigație. „Sînt convins că nici piloții, nici marinarii nu vor fi mulțumiți, oricît de logice ar fi explicațiile, pentru ca pe ei îi neliniștește pierderea vaselor. Pe ei i-ar interesa, desigur, cum să se evite un asemenea accident",

afirmă G. Talaevski. Specialiştii au început să facă, deja, cercetări în acest sens. Se preconizează, mai ales, ca vasele să fie astfel construite, încît să suporte suprasarcini mai mari, iar instrumentele să fie protejate împotriva paraziţilor gravitaţionali.

R. Nădăşan

Întîmplări şi ipoteze

Episoade recente vin să completeze enigmele legate de aşa-zisul „Triunghi al morţii" din Marea Caraibilor. Mai întîi, a apărut o notiţă într-un ziar informînd că Paza de coastă americană a recuperat, în largul insulei Key West, resturile unui avion militar „TBM Avenger". Epava, examinată de experţi, nu a putut oferi prea multe date întrucît, după 44 de ani în fundul mării, era destul de corodată (avionul făcuse parte dintr-o escadrilă de cinci aparate decolate de la baza din Fort Lauderdale pentru un zbor de antrenament şi dispărute la data de 5 decembrie 1945).

Apariţia acestei ştiri, şi nu numai ea, a readus în actualitate misterele care înconjoară această zonă de o jumătate de milion de kilometri pătraţi, cuprinsă între Insulele Virgine, partea de nord a Yucatanului, Florida şi Bermude. La reactualizarea „cazului Bermude" şi-au adus contribuţia şi investigaţiile personale ale unui ziarist, Dino Cimagalli, care - în afara unor numeroase scufundări în zonă, la mari adîncimi, cu ajutorul unei echipe specializate - a avut privilegiul neaşteptat să poată consulta un voluminos dosar cu rapoarte şi o mulţime de informări privind întîmplările petrecute în zona respectivă, necunoscute încă publicului din motive inexplicabile. Cercetările personale din adîncurile mării i-au dat posibilitatea să poată descoperi resturi de avioane şi nave şi chiar un fel de piramidă - model egiptean - (în largul insulei Yucatan) care confirmă, indirect, şi comunicarea inginerului american Henry Marshall, primul care a identificat-o. Totodată, cu ocazia imersiunilor, echipa de cercetători a avut posibilitatea să înregistreze foarte puternice deviaţii magnetice ale busolei, care ajungeau la diferenţe de 30-40 de grade.

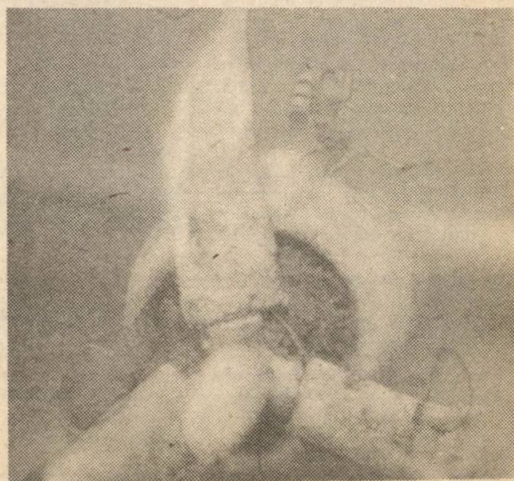
Cercetînd dosarul mai sus amintit, Dino Cimagalli a avut ocazia să cunoască şi alte cazuri nesemnalate sau altele, cunoscute dar imcomplet relatate, eludîndu-se, astfel, unele date chiar foarte semnificative. De pildă, este indicată o întîmplare petrecută la 29 ianuarie 1948, cînd un avion al companiei „British South Airways", cu 23 de pasageri la bord, se pregătea, la orele 22,30, să aterizeze la Kindley Field (Bermude). Pilotul a comunicat că totul se desfăşoară conform orarului. Nu a mai sosit însă la destinaţie. Concluziile comisiei de cercetare: „Accidentul a avut loc din motive inexplicabile. Avionul a căzut în mare, probabil, dar nu s-a găsit nici o urmă". Un alt caz mai puţin cunoscut, semnalat abia acum, graţie întreprinzătorului reporter. Faptul s-a petrecut în ultima săptămînă a anului 1944 şi a fost relatat de pilotul Dick Stern. Şapte bombardiere (printre care şi unul condus de Dick Stern) se aflau într-o acţiune de control aerian. Cerul era limpede şi senin. Brusc, avionul lui s-a găsit într-un gol de aer neobişnuit, care a dus la o accelerare incredibilă a vitezei şi, implicit, la o cădere vertiginoasă a aparatului spre apele oceanului. Printr-un efort maxim, pilotul şi copilotul (amîndoi foarte robuşti), la cîteva sute de metri de suprafaţa mării, au izbutit să redreseze aparatul şi să evite impactul cu apa. Din cele şapte avioane aflate în patrulare, numai două s-au întors la bază. Despre celelalte cinci avioane şi piloţii lor nu s-a mai aflat nimic. Nici o urmă de epave, nici o semnalizare radio care să anunţe situaţia lor, eventual critică. S-a afirmat, atunci, că a fost o simplă coincidenţă, că nu a fost probată o aşa-zisă aberaţie atmosferică care a dus la un final atît de tragic. Dino Cimagalli a mai avut posibilitatea să citească şi alte rapoarte necunoscute privind dispariţia inexplicabilă şi a altor avioane, a unor vase, semnalizarea unor fenomene atmosferice inexplicabile, precum şi găsirea unor vase în derivă, în perfectă stare, dar fără echipaj la bord! Au fost emise multe teorii, unele destul de extravagante, dar imposibil de confirmat. De exemplu, cea emisă de canadianul Wilbert Smith, care susţine că la mijloc este vorba de un cîmp gravitaţional misterios ale cărui acţiuni sînt, în general, foarte puternice şi imprevizibile. El susţine că există şi un fenomen analog într-o altă zonă a globului. Mai precis, în triunghiul situat în Oceanul Pacific, la sud de Japonia, la est de insula Bonin, zonă avînd denumirea de Marea Diavolului şi unde s-au semnalat multe accidente de acelaşi tip ca în triunghiul Bermudelor. O altă teorie, susţinută de dr. Gilbert Lewis de la Universitatea din California, pretinde că aceste dispariţii fulgerătoare pot fi interpretate ca o intrare într-un spaţiu atemporal, într-o dimensiune necunoscută. Dr. Lewis susţine că timpul se mişcă în două direcţii: înainte şi înapoi şi că una o „trage" pe cealaltă, aşa cum există o relaţie între trecut şi viitor. Fantezie? S-ar putea zice că da, deşi el a primit, pentru această teorie, medalia de aur a Societăţii de ştiinţe (în 1931). S-a mai avansat o teorie: în această zonă s-ar afla, pe fundul mării, urmele legendarei Atlantide, cu o civilizaţie mult mai evoluată decît a noastră şi că între prezenţa ei şi dispariţia misterioasă a unor nave şi avioane ar putea exista o adevărată şi reală legătură.

Este neîndoielnic că, într-o bună zi, ştiinţa va putea da o explicaţie logică tuturor fenomenelor ciudate care s-au petrecut în misteriosul triunghi al Bermudelor.

Gh. Russu

(traducere şi adaptare după revista „Gente" — Italia)

Epava unui avion găsită de echipa lui Dino Cimagalli

Giganţii de pe Insula Paştelui şi-au recăpătat vederea

● **Arheologi şi, alături de ei, numeroşi oameni de ştiinţă, se încăpăţînează să descifreze misterele faimoasei insule cu statui gigantice, inclusă de UNESCO în patrimoniul umanităţii.**

Pe această temă, revista franceză „Le Point" a publicat de curînd un articol, din care extragem cele de mai jos.

A fost o insulă a fantasmelor. Dar nu mai e. Rămas bun extratereştrilor! Însă orice s-ar spune, această „Isla de Pascua" continuă să fascineze.

E o mică lume. De pe fiecare dintre cei trei vulcani adormiţi sau stinşi, de la înălţimea de 300 de metri, se poate vedea întreaga insulă.

Aventura pascuană — realizarea a sute de statui, inventarea unei scrieri, dezvoltarea şi apoi dispariţia unei societăţi — a avut loc în aceste limite, mai mult decît restrînse. Insula Pitcairn, cel mai apropiat pămînt locuit, se află la 2 100 de kilometri. Chile la 3 800 de kilometri, iar Tahiti la 4 000. Secole de-a rîndul, pentru locuitorii insulei, cele 16 500 de hectare pe care vieţuiau au fost întreg universul.

Pe insula descoperită către anul 500 e.n., aceşti oameni, aflaţi la distanţe atît de mari de semenii lor, au trăit o experienţă unică.

Din anul 1983, guvernatorul insulei — pe care trăiesc astăzi 2 200 de oameni — este un arheolog. Se numeşte Sergio Rapu şi s-a născut chiar aici. În 1978, el a descoperit că faimoasele statui n-au avut întotdeauna orbitele goale şi că, iniţial, ele au fost înfrumuseţate cu ochi de coral alb... Ochi înlocuiţi, în ultimii ani, cu cópii ale ochilor de altădată. Astfel, giganţii de piatră de pe Insula Paştelui şi-au recăpătat vederea. Dar atenţie! Ei nu privesc către imensitatea albastră din preajmă, cum s-ar putea crede. Uriaşii cei neclintiţi stau cu spatele la mare. Protejează insula.

Cercetări recente au dus la dispariţia numeroaselor idei fanteziste referitoare la această insulă. Arheologii au studiat cu atenţie nu numai statuile (moai) şi platformele (ahu), ci şi elipsele de piatră găurite, temeliile locuinţelor de odinioară. Au fost descoperite chiar şi spaţii subterane amenajate.

Încetul cu încetul, se realizează un extrem de interesant atlas arheologic al insulei. Redactarea lui se dovedeşte a fi dificilă, căci numărul monumentelor este foarte mare. S-au menţionat deja 6 927. S-ar putea chiar să se depăşească cifra de 10 000. Pe o suprafaţă de numai 165 de kilometri pătraţi! Un veritabil record mondial.

Cît despre istoria acestei microcivilizaţii, se pare că pe insulă au trăit tot mai mulţi locuitori, pînă cînd s-a ajuns la o suprapopulare. Au fost, la un moment dat, 10 000 sau poate 20 000 de locuitori. De cinci ori pînă la de zece ori mai mulţi decît azi. Moaii protectori s-au înmulţit şi ei. Erau tot mai numeroşi şi tot mai mari. Cîteva statui, astăzi dărîmate, au o lungime de 10 metri. Pe anumite platforme se găseau şapte sau opt moai.

Pe cele 244 de platforme recenzate pe insulă există 688 de statui; poate au fost 800 sau chiar 1000.

La un moment dat, o lume în pragul nebuniei. Un spaţiu închis în care aveau loc războaie nesfîrşite, însoţite — cum altfel? — de distrugeri. Concomitent, resursele se epuizau. Pe insula împădurită în jurul anului 1000, nu mai exista nici un arbore în secolul al XVIII-lea, atunci cînd au descoperit-o primii călători europeni. Şi nici nu se mai făceau statui. Ultimele se pare că aparţin perioadei 1670—1680.

Ce s-a petrecut oare pe Insula Paştelui? Pe pantele vulcanului Rano-Raraku, folosit drept carieră, se pot vedea 394 de statui gigantice în diferite faze de execuţie. Unele abia schiţate în tuful vulcanic, altele aproape terminate. Au fost lăsate acolo, culcate sau în picioare, atît în interiorul, cît şi în exteriorul carierei. Unul dintre coloşii neterminaţi are 22 de metri. Oare pentru locuitorii Insulei Paştelui, Rano-Raraku a fost doar o carieră sau ceva mai mult? Oare cum arătau casele lor? Ce relaţii existau între ei? Întrebări încă fără răspuns. Şi, totuşi, prin cercetarea tot mai atentă şi mai sistematică a miilor de vestigii de pe insulă, enigma care învăluia Insula Paştelui începe să pălească. **(M.P.)**

Arheologii reaşază ochii „moai"-lor

almanah LUMEA 1990

Coordonatorul ediţiei: ILIE OLTEANU

Prezentarea grafică: IONEL ÎMPĂRATU, MIRCEA DUB

Coperta I: NICOLAE NOBILESCU

Tiparul executat la Combinatul Poligrafic Bucureşti sub comanda nr. 90 318

BIBLIOTECA „ASTRA" SIBIU

ASIGURAREA MIXTĂ DE VIAȚĂ ȘI VARIANTELE ACESTEIA

Printre asigurările facultative care se pot încheia de către o persoană este și **„asigurarea mixtă de viață"**.

Această asigurare dă posibilitatea asiguratului să economisească, în mod planificat, o anumită sumă de bani, pe care o va primi la expirarea duratei asigurării. Totodată, o astfel de asigurare constituie un sprijin bănesc pentru cel care o contractează sau pentru familia sa, în cazurile de producere a unor evenimente neprevăzute și nedorite.

Pentru a răspunde unor cerințe ale populației, asigurarea mixtă de viață se practică și în alte variante, realizate prin extinderea protecției asupra unui număr mai mare de persoane, prin suplimentarea sumei asigurate în cazul survenirii unor anumite categorii de evenimente asigurate etc.

Asigurarea familială mixtă de viață dă posibilitatea cuprinderii în asigurare a tuturor membrilor de familie în vîrstă de la 5 la 65 de ani, oricare din aceștia putînd încasa suma asigurată, în funcție de evenimentul asigurat întîmplat.

Asigurarea mixtă de viață și suplimentară de accidente este o variantă la care suma asigurată, stabilită pentru urmările accidentelor, este majorată față de suma prevăzută pentru celelalte evenimente cuprinse în această asigurare.

Asigurările mixte de viață prezintă o serie de caracteristici comune, dintre care enumerăm:

- Sînt accesibile persoanelor în vîrstă de la 16 pînă la 65 de ani.
- Se pot contracta pe termene de la 5 la 15 ani.
- Primele de asigurare sînt diferențiate în funcție de vîrsta persoanei ce se asigură, de termenul pentru care se face asigurarea și de mărimea sumei asigurate.
- La expirarea asigurărilor la care primele au fost plătite pentru întreaga durată prevăzută în poliță, sumele asigurate se primesc concomitent cu o indemnizație.
- Asigurările participă la tragerile de amortizare, acordîndu-se pentru fiecare combinație de litere ieșită la tragere 1 000 lei din suma asigurată.
- Dacă asiguratul a suferit un accident de pe urma căruia s-a stabilit o invaliditate permanentă (fie imediat, fie în decurs de un an de la accident), primește suma asigurată înscrisă în poliță, în caz de invaliditate totală, sau o parte corespunzătoare gradului de invaliditate stabilit, în caz de invaliditate parțială. După primirea acestor sume, asigurarea continuă pentru suma înscrisă în poliță și pentru drepturile ce decurg din aceasta, sumele ulterioare acordîndu-se independent de cele pentru invaliditate permanentă.
- Asiguratul are posibilitatea de a modifica pe durata asigurării datele prevăzute în poliță referitoare la: beneficiar, cuantumul sumei, termenul de expirare, precum și de a opta pentru altă formă de asigurare, cu adaptarea, după caz, a primei de plată.
- Asigurarea se poate repune în vigoare prin plata dintr-o dată sau în rate a primelor de asigurare rămase neachitate, ori prin prelungirea termenului de expirare a asigurării în situația în care, din diferite motive, plata primelor a fost întreruptă.

Pentru a beneficia neîntrerupt de foloasele ce le oferă asigurările mixte de viață, este necesar ca primele să fie achitate la termenele stabilite.

Cei interesați mai pot contracta la ADAS și alte forme de asigurări de viață, cum ar fi:

- Asigurarea de economie și de invaliditate permanentă din accidente.
- Asigurarea cu termen fix.
- Asigurarea cu indemnizație pe timp limitat.
- Asigurarea viageră (cu primă unică sau cu plata primelor pe timp limitat).

■

Pentru orice informații în legătură cu asigurările, vă puteți adresa sucursalelor ADAS, punctelor operative de lucru sau inspectorilor ADAS.

Muzica face orice călătorie mai plăcută!

Pentru autoturismele dv, magazinele comerţului de stat specializate în desfacerea produselor electronice vă oferă:

- Radioreceptorul LIRA, cu următoarele caracteristici tehnice:
  - — game de undă: UL, UM, US;
  - — alimentare 12 V (baterie cu minusul legat la şasiu);
  - — preţ: 1 330 lei (inclusiv antena).
- Radiocasetofonul stereo RC 2 341 RALLY, cu următoarele caracteristici tehnice:
  - — alimentare: 12 V (de la acumulatorul auto);
  - — difuzoare: 2x4 W la 3 ohmi;
  - — radioreceptorul monofonic, cu trei game de undă: UL, UM şi UUS;
  - — casetofonul este stereofonic, cu viteza benzii de 4,76 cm/s şi bandă de frecvenţă de 80—10 000 Hz.
  - — preţul 4 140 lei.

Reţineţi!

Un însoţitor plăcut, oricînd dispus să vă ţină companie — radioreceptorul LIRA sau radiocasetofonul stereo RALLY.

